

१९५८ सालको

गोर्खापत्रमा के छापन हुने के छापन नहुने

छापन हुने

- दुनियाँलाई हुन्या इस्तिहार नटाँसिने कुरा र नयाँ जारी भयाको ऐनको कुरा ।
- कलकत्ताको र यहाँको दरभाऊ ।
- जंगी निजामतीले असल तरक्री गरेकोमा उसको पुर्खावली देखिको बयान ।
- ईष्टर्न वृगेडीयर कर्णेल बहादुर गम्भीर सिंह माझीले ५० रूपैया उठतिको जग्गा चिर्ता पायाको ।
- हामीबाट र मुखत्यारले दुनियालाई इसपीच दिएको ।
- अनोठा अनोठा कुरा अर्थात् आकाशमा उडेर जाने समुद्रभिन्न जहाज लगेको देशका छापामा आयाको र यहाँ भएको कुरा ।
- अदालत विषयमा अन्याय भयाको प्रमाण पुग्याको ।
- दुविधा भएको अड्डाखानामा हाकिम अड्डामा नबसी फोहर गरेकोमा गरेको पक्का गरी छापनू ।

- कसैले मैले यो काम लियाकोछु नोकरी पाऊँ भन्या र यस ठाउँमा मैले धाउ पायां भनी जाहेर गर्न आयाको दाम ली छापिदिनू ।
- कसूर भै हाकिमहरू अदली बदली भयाको कुरा पनि छापी दिनू ।
- पहाड मदेशमा जुलुम भयाको कुरा छपाउन आयो भने भन्न आउने मानिसको सैछाप गराई बेदाममा छापिदिनू ।
- खेतीपाति विषय, ईलम विषय, धर्म विषय, उन्नतिको असल असल कामको कितापको उल्था गरी छाप्नू ।
- श्री ५ सरकारको ठूलो ठूलो उत्सवको कुरा छाप्नू हुन्छ ।
- सोर्गेवासी श्री ३ महारजको तारीफ छाप्नू हुन्छ ।
- बाबुले कमायाको धन जुवा रंडीवाज वदनियत गरी खर्च गर्दै हिडेको पनि छापिदिनू ।
- शिकारका विषय, हाम्रा गोर्खाली फलानाको खुकुरीले चितूवा भालुलाई हाने मारे भने इत्यादि बहादुरी गरेको छाप्नु हुन्छ ।
- ग्याजेट प्रोग्राम पनि छाप्नू ।
- बैकटेश्वर वंगवासी छापाको असल असल कुरा उल्था गरी छापिदिनू ।
- दुनियाँको बदचलन फतुरा खर्चबाट दिल हटाउने राय छाप्नुहुन्छ ।

- डाक्टरहरूले यसलाई आराम गर्दा यति खिल्लत पाया भन्या कुरा छाप्नुहुन्छ ।

छापन नहुने

- श्री ५/३ सरकारका दरबारभित्रका स्वास्नी मानिसको विषय ।
- फौज विषय, हातहतियार र राजकाज विषय ।
- सरकारका आम्दानी खर्च विषय ।
- भोटको र हाम्रो सेवानाका विकट वाटाको बयान ।
- सुनखानीको धाउ पायाको कुरा ।
- अनेत्र पंचराज्ये विषयलाई तारीफ हुने कुरा भयामा कितापका उल्था गरी नछापनु ।
- हाम्रो तारीफका कुरा नछापनु ।

१९९२ सालमा मुलुकी ऐन संशोधन भई अदलको महलको ३१ क. नम्बर

"नयाँ तर्जुमा गरेको छापी प्रकाशन गर्न हुन्छ भनी नेपाली भाषा प्रकाशनी समितिबाट पास गरिदिएको किताब लेखहरू अरु कसैले छाप्न नपाउने गरी रजिष्टरी गराई मागलाई आएमा लेख किताप हेरी १ रूपैयासम्म दस्तूर लिई १० वर्षसम्म वा उसको जनमभर अरु कसैले छाप्न नपाउने

गरी समितिका तालुकवालाले तजविजले रजिष्टरी गरिदिनू । रजिष्टरी गराई लिनेको मञ्जुरी बिना त्यसै कसैले छाप्न छपाउन हुँदैन मञ्जुरी नलिई छाप्ने छाप्न लगाउनेलाई छापे छपाएको बाँकी किताप लेख र विक्री गरी लिएको रूपैया जफत गरी रजिष्टरीवालालाई दशौँद लिई भराई दिई विक्री गरिसकेका भए त्यसबाट फाइदा गरिलिएका विगोको सयकडा ५ का दरले र विक्री गर्न नपाएको भए ५ रूपैयादेखि २० रूपैयासम्म तजविजले जरीवाना गर्नु ।"

साभार: कानून सम्बन्धी केही ऐतिहासिक अभिलेखहरु

कानून सहप्रकाशन, कानून व्यवसायी क्लब, काठमाडौं

प्रथम संस्करण, २०६३

नेपाल कानून आयोग